

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: „Drwale” i „miśki” zdomawiają się w Polsce, czyli o zróżnicowaniu kulturowych przedstawień homoseksualności mężczyzn w odniesieniu do heteronormatywnych ujęć męskości

Author: Sonia Kropiowska

Citation style: Kropiowska Sonia. (2016). „Drwale” i „miśki” zdomawiają się w Polsce, czyli o zróżnicowaniu kulturowych przedstawień homoseksualności mężczyzn w odniesieniu do heteronormatywnych ujęć męskości. W: A. Gancarz (red.), "Wielokulturowość - doświadczanie Innego" (S. 65-75). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

„Drwale” i „miśki” zadomowiają się w Polsce, czyli o zróżnicowaniu kulturowych przedstawięń homoseksualności mężczyzn w odniesieniu do heteronormatywnych ujęć męskości

Lumbersexuals and “bears” are settling down in Poland, in other words
On the diversity of cultural representations of male homosexuality
with reference to the heteronormativity

ABSTRACT: Popular representations of homosexual men in Poland are marked by effeminacy, often leading to a negative reception of this social group by both gay community and the rest of the Polish society. However, there are niches in the LGBTQ circles that celebrate “natural” masculinity, one of those are the so-called bears. In mid-November 2014, a different non-native masculinity was introduced to the Polish public—their followers are known as lumbersexuals due to their superficial resemblance to the traditional image of a lumberjack. As in the case of Bears, lumbersexuality presents itself as “natural” with the difference lying in the latter’s heterosexual appeal. Both phenomena are discussed in the light of discourses on masculinity and effeminacy with the goal of examining their possible impact on re-shaping Poles’ image of gay men. The paper argues that the creation of a manly alternative to the dominant effeminate gay stereotype may contribute to a change in reception of homosexuality in Poland.

KEY WORDS: LGBTQ, queer, lumbersexual, Bears, homosexuality, effeminacy.

A ulice miasta nie są miejscem dla parady gejų
i lesbijek. [...] Mi geje aż tak nie przeszkadzają
dopóki nie wychodzą z tym na ulicę [...] (pomijam
to, że na tych paradach nie wyglądają normalnie
tylko jak przebierańcy na halloween)

Komentarz internauty dotyczący Parady Równości¹

Przywołana na wstępie wypowiedź, cechująca się niereprezentatywnością oraz przerysowaniem obrazu społeczności homoseksualnej, jest symptomatyczna dla postawy części polskiego społeczeństwa. W artykule staram się dowieść

¹ [NoComment]: Tysiące uczestników Parady Równości. Odśpiewano hymn. <http://tvn-warszawa.tvn24.pl/informacje,news,tysiace-uczestnikow-parady-rownosci-odspiewano-hymn-narodowy,125994.html>, 14.06.2014 [data dostępu: 27.01.2015]. Zachowano pisownię oryginalną.

nieślusności obowiązującego w Polsce wizerunku geja, poprzez ukazanie konstruktywistycznej natury męskości i nowych jej wyobrażeń. W tym celu odwołuję się do homoseksualnej subkultury „miśków” oraz trendu mody męskiej, tzw. drwaloseksualizmu.

Wizerunek gejów w Polsce

Ważnym czynnikiem wpływającym na postrzeganie homoseksualistów w Polsce jest Parada Równości. Zarówno samo wydarzenie, jak i kojarzone z nim osoby wciąż wzbudzają kontrowersje, co potwierdzają ożywione dyskusje na stronach informacyjnych² oraz wywiady z uczestnikami Parady³.

Widząc nastroje panujące w państwie, organizatorzy PR podjęli się odpowiedzialności na często stawiane zarzuty związane z koncepcją oraz realiami przemarszu⁴. Jeden z zarzutów dotyczy celów PR. Oskarża się ją o sprowadzanie obrony praw mniejszości do obrony praw „gejów i lesbijek”. Jest to wyobrażenie niezgodne z założeniami przedsięwzięcia, które od 2001 roku opowiada się za sprawami „wszystkich grup wykluczonych [...] mniejszości etnicznych, narodowych, religijnych, seksualnych, ale i osób z niepełnosprawnościami”⁵. Warto również dodać, że w „samym marszu zaś bierze udział bardzo wiele osób hetero”⁶. Jedno błędne przekonanie pociąga za sobą następne: kiedy PR zaczyna być traktowana jako parada wyłącznie „gejów i lesbijek”, a nierzadko tylko mężczyzn homoseksualnych („Mi geje aż tak nie przeszkadzają dopóki nie wychodzą z tym na ulicę”), wszystkie zarzuty kierowane w stronę wydarzenia zostają automatycznie przeniesione na społeczność gejońską. Konsekwencją tego jest także brak poparcia dla Parady ze strony części społeczności LGBTQ⁷, która uważa propagowany wizerunek za niereprezentatywny. Parada kojarzona jest z „przebierańcami”, tj. ludźmi barwnie ubranymi, głośnymi i obnażającymi się. O ile osoby krzykliwie odziane rzeczywiście wyróżniają się spośród tłumu, przyciągając tym samym oko kamer, o tyle policja „w piśmie z 19/06/2013 poświadcza, że nigdy od 2001 roku nie pojawił się na Paradzie nikt, kto ubrany byłby nieprzyzwoicie”⁸. Sami organizatorzy nie

² Ibidem.

³ D. RUSSIN: *Po co tu jesteś? pytanie na Paradzie Równości 2014*. <https://www.youtube.com/watch?v=b3yIsZIn6KU> [data dostępu: 27.01.2015].

⁴ *Nowa akcja w mediach społecznościowych „Odpowiedz na sceptycyzm”*. <http://paradarownosci.eu/aktualnosci/nowa-akcja-w-mediach-spolescnosciowych-odpowiedz-na-sceptycyzm> [data dostępu: 27.01.2015].

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem.

⁷ Z ang. *lesbian, gay, bisexual, transgender, queer*.

⁸ *Nowa akcja...*

widzą powodów do niedopuszczania takich osób do uczestnictwa, ponieważ „zasługują na to, by być traktowanymi równo i uczciwie”⁹.

Czy homoseksualista może być mężczyzną?

Na manifestacji mniejszościowej w Warszawie w 2013 roku Obóz Narodowo-Radykalny zjawił się z afiszem (pisownia oryginalna): „Chcemy mężczyzn a nie ciot”¹⁰. Sugestią kryjącą się za tym hasłem jest to, że geje i mężczyźni stanowią dwa zbiory rozłączne. Do podobnych wniosków można dojść, obserwując, popularyzowany od lat w polskich produkcjach, zniewieściały obraz homoseksualisty, wyraźnie odstającego wyglądem i charakterem od pozostałych serialowych bohaterów płci męskiej. Za przykład niech posłuży nie kryjący się ze swoją seksualnością bohater popularnego serialu *BrzydUla*¹¹, projektant Pshemko, opisany przez grającego go aktora Jacka Braciaka jako „kolorowy człowiek i nie chodzi tu tylko o strój”¹². Wykreowany w rezultacie wizerunek jest wyraźnie przerysowany i wystylizowany – wprost nierealny.

Dekonstrukcja zniewieściałości

Wspólnym mianownikiem dla utartych wyobrażeń-karykatur gejów jest zniewieścienie. Według typologii zniewieściałości, opracowanej przez Petera Hennena, w dzisiejszych czasach panuje przekonanie, że wyraża się ona somatycznie, na przykład poprzez kobiece rysy twarzy, oraz estetycznie, tj. głównie poprzez ubiór¹³. Dla porównania w renesansie uciekano się do oceny moralnej, tzn. stwierdzenia, czy osoba nadmiernie ulegała pożądaniu (nie tylko seksualnemu). Nieintuicyjnie dla XXI wieku bogate życie erotyczne oraz duża liczba partnerek wcale nie musiały przemawiać za męskością danej osoby, wręcz przeciwnie – wskazywały na jej zniewieściałość. Współczesne przywiązywanie ogromnej wagi do powierzchowności może po części tłumaczyć popularność przeświadczenia o tym, że wygląd pozwala na określenie czyjeś orientacji seksualnej.

Nietrudno też o konkretne przykłady funkcjonowania skostniałych przekonań wiążących homoseksualizm ze zniewieściałością. Za ilustrację niech posłuży

9 Ibidem.

10 *Robert Biedroń został pobity*. <http://www.tvp.info/11453058/robert-biedron-zostal-pobity> [data dostępu: 27.01.2015].

11 Okres transmisji: 2008–2009; średnia oglądalność: 3 mln widzów. *Kolejny rekord serialu TVN: 4 mln widzów „Brzyduli”*. <http://www.wirtualnemedial.pl/artykul/kolejny-rekord-serialu-tvn-4-mln-widzow-brzyduli> [data dostępu: 27.01.2015].

12 J. BRACIAK: *Nie bał się roli geja*. <http://www.swiatseriali.pl/serie/brzydula-323/news-nie-bal-sie-rol-geja,nId,1631> [data dostępu: 27.01.2015].

13 P. HENNEN: *Faeries, Bears and Leathermen*. Chicago 2008, s. 48–51.

para, Władek (Przemysław Stippa) i Maciek (Tomasz Mycan), z *Barw szczęścia*, polskiego serialu o czteroipółmilionowej widowni, emitowanego nieprzerwanie od 2007 roku. Te dwie postacie są jednymi z niewielu w polskiej telewizji, których istnienie można uznać za wyraz próby przełamania stereotypu (zniewieściałego) geja, w tym wypadku między innymi poprzez poruszenie tematu tabu, a mianowicie kwestii rodzicielstwa par homoseksualnych. Obaj bohaterowie na ogół ubierają się i zachowują w sposób stonowany, nie wyróżniający ich szczególnie na tle bohaterów heteroseksualnych.

Coraz częstsze pokazywanie postaci takich jak Maciek i Władek nie niweluje jednak społecznego i kulturowego oddziaływania utartych wyobrażeń, w których kosmetyczne lub somatyczne oznaki zniewieściałości implikują homoseksualizm. Przyczyną przebijania się tych wyobrażeń w popularnych mediach jest fakt przedstawiania przez nie „niezagrożającej”, czyli „ocenzurowanej, przyjaznej osobom hetero wersji gejowskiej tożsamości”¹⁴. Chcąc opisać ten stan rzeczy, można posłużyć się koncepcją relacji włączającego wykluczenia, stworzoną przez włoskiego filozofa Giorgio Agambena. W tym rozumieniu włączenie pewnej grupy w życie społeczeństwa następuje jedynie na drodze jej wykluczenia, względnie zmarginalizowania¹⁵. Taki układ pozwala społeczeństwu na negatywne określenie oraz ugruntowanie swojej tożsamości, poprzez brak cech uznanych za męskie lub żeńskie. Bazą dla określenia orientacji seksualnej oraz tożsamości płciowej staje się płeć biologiczna, a „obecność wyznaczników kobiecości automatycznie implikuje pojawienie się braków w męskości”¹⁶. Zgodnie z logiką takiego porządku brak konformizmu w sferze preferencji seksualnych w odniesieniu do własnej płci biologicznej pociąga za sobą kobiece nacechowanie tożsamości.

„Proszę Państwa, oto miś”

Przykładem męskiego homoseksualizmu jest subkultura „miśków”. W jej omówieniu nacisk został położony na rolę wyglądu zewnętrznego oraz „widoczność” społeczności.

Społeczna i kulturowa migracja „miśków”

Na jednej z fotografii z warszawskiej Parady Równości w 2014 roku, wykonanych dla „Repliki. Dwumiesięcznika Społeczno-Kulturalnego LGBTQ”, można

14 A. NAKAO: *Rejecting „normal” in favor of a distinct gay identity*. <http://www.sfgate.com/living/article/Rejecting-normal-in-favor-of-a-distinct-gay-2692892.php> [data dostępu: 27.01.2015].

15 G. AGAMBEN: *Homo Sacer*. Stanford 1995, s. 18.

16 P. HENNEN: *Faeries...*, s. 35.

zobaczyć, trzymającą się na obrzeżu korowodu, małą grupę mężczyzn ubranych w bure koszulki i wygodne polary. Większość nosi okazałe brody lub przynajmniej kilkudniowy zarost, a ich postura waha się pomiędzy przeciętną a tęgą. Nad głowami powiewają tęcze flagi: czarno-szaro-biało-żółto-czerwono-brązowe, z odciskiem łapy w górnym prawym rogu¹⁷. Ci uczestnicy są przedstawicielami subkultury gejowskiej, która rozpoczęła swoją działalność na terenie Polski w pierwszej dekadzie XXI wieku. Rozpoznawalna w środowisku gejowskim, wciąż pozostaje niewidoczna dla świata heteroseksualnego.

Nierodzimość tego elementu kultury, zresztą podobnie jak Parady Równości, stanowi jedną z możliwych przyczyn słabej, jak dotychczas, adaptacji tych zjawisk w tradycjonalistycznym kraju, jakim jest Polska, gdzie wyznaniem dominującym pozostaje katolicyzm.

W Polsce społeczność „miśków” komunikuje się głównie poprzez strony internetowe, wizyty w barach i saunach przyjaznych „misiom” oraz podczas zjazdów i innych wydarzeń, organizowanych między innymi przez Stowarzyszenie „Bears of Poland” (powstałe w 2009 roku)¹⁸. Wszystko to pozwala na jej dyskretne funkcjonowanie.

Pierwotnie idea narodziła się w San Francisco (USA), pod koniec lat siedemdziesiątych¹⁹, a symbol niedźwiedzia odczytuje się jako głęboko zakorzeniony w kulturze amerykańskiej. Reprezentuje on ideał konotujący zarówno męstwo pionierów, jak i „naturalną męskość” rdzennych Amerykanów²⁰. Powstanie subkultury uznaje się częściowo za reakcję na obowiązujący wówczas standard zniewieściałości. Społeczność gejowska odsuwała od siebie osoby nie wpasowujące się w obowiązujący wzorzec atrakcyjności, wyznaczony przez tzn. *twinks*, gejów cechujących się drobną budową i chłopcym wyglądem, a szczególnie nikłą obecnością jednej z drugorzędnych cech płciowych, tzn. owłosienia.

Ideał męskiej fizyczności oraz cele „miśków”

Przynależność do omawianej mniejszości gejowskiej w dużym stopniu zależy od aparycji. Preferowana jest obecność owłosienia na twarzy i reszcie ciała oraz tęga lub umięśniona budowa – im większe podobieństwo do symbolicznego misia, tym atrakcyjniejszy wygląd. Wiek dojrzały często stanowi atut. Wielu „misiów” decyduje się na ubiór nie wyróżniający ich spośród tłumu mężczyzn spotykanych na ulicy.

17 *Bears of Poland*. „Replika. Dwumiesięcznik Społeczno-Kulturalny LGBTQ”. https://scontent-a-fra.xx.fbcdn.net/hphotos-xpa1/t31.0-8/p180x540/10380103_10152564231499994_3817960282340176439_o.jpg [data dostępu: 27.01.2015].

18 *Historia*. http://bearsopoland.pl/?page_id=62 [data dostępu: 27.01.2015].

19 P. HENNEN: *Bear Bodies, Bear Masculinity*. „*Gender and Society*” 2005, t. 9, nr 1, s. 25

20 R. SURESHA: *You Can Lead a Bear to Culture But... W: Bears on Bears*. Red. IDEM. Los Angeles 2002, s. 31–32.

Inni z kolei wybierają hipermęski *image*. W USA uzyskuje się go poprzez zapożyczenie sposobu ubierania się od klasy robotniczej. Docierając do innych krajów, w tym Polski, styl ten jest wtórnie zapożyczany przez lokalną kulturę. Głównie liczy się „naturalność”, a konkretnie „naturalna męskość” prezencji, w tym wyglądu²¹.

Cele subkultury wyrażają się w postulatach akceptacji i asymilacji: „pokazujemy wszystkim, że jesteśmy normalnymi, kochającymi facetami, przyjaciółmi” i chcemy pomóc „tym, którzy do końca nie akceptują swojego wyglądu”²². Dążenia takiej natury pozwalają na skonceptualizowanie męskości bez uwzględnienia czynnika orientacji seksualnej.

„Miśki” a wizerunek mężczyzn homoseksualnych w Polsce

Przedefiniowanie męskości może się odbyć na drodze uprzedniego uświadomienia sobie niedociągnięć w obecnie obowiązującym jej rozumieniu. Odwołując się do relacji włączającego wykluczenia: poprzez ucieleśnienie i idealizowanie „naturalnej męskości” „miśki” przestają być wyjątkiem podtrzymującym porządek, w którym homoseksualizm rozpoznaje się po zniewieściałym wyglądzie, naznaczającym mężczyznę o orientacji homoseksualnej jako Innego. W wyniku konfrontacji z męsko nacechowaną homoseksualnością osoba bezkrytycznie przyjmująca „heteronormę” może zacząć się zastanawiać: czym jest męskość? kim jest gej? kim ty jesteś? kim ja jestem? To ostatnie ma swoje podłoże w tym, że męskość, również męski wygląd, przestaje być wiarygodnym oparciem dla heteroseksualnej tożsamości.

Wbrew pozorom nowa koncepcja męskości nie jest propozycją całkowicie wywrotową. Asymilacyjny charakter społeczności „miśków” oraz sam fakt odwoływania się do wyznaczonego ideału męskości powoduje częściowe utrwalenie istotnych cech heteronormatywności, tj. tradycyjnego, w tym esencjalistycznego, poglądu na kwestię płci.

Drwaloseksualni (ang. *Lumbersexuals*) Nowy trend mody męskiej

Od połowy listopada 2014 roku można było zaobserwować poruszenie na portalach modowych oraz powolną zmianę na ulicach polskich miast. Na twarzach mężczyzn zaczęły pojawiać się bujne, choć zadbane brody, a poniżej nich – grube swetry lub flanelowe koszule. Od pasa w dół zabrakło, tak popularnych do tej

21 L. WRIGHT: *From Cult to Subculture To Coutuer*. W: *Bears on Bears...*, s. 121.

22 *Zostań członkiem*. http://bearsofpoland.pl/?page_id=40 [data dostępu: 27.01.2015].

pory, obcisłych spodni, które zastąpiły zwykłe luźne dżinsy. Polacy przeszli metamorfozę w „miejskich drwali”, podążając za nowym trendem mody męskiej, napływającym z USA, choć historycznie związanym ze skandynawskimi²³ imigrantami²⁴. W Polsce spopularyzował go Kamil Pawelski *alias* Ekskluzywny Menel²⁵, przez czytelniczki określany jako „prawdziwy facet”²⁶. Taki esencjalistyczny opis idealnie wpasowuje się w trend, którego głównym hasłem jest „naturalna męskość”. Jak wykażę, o jakimkolwiek powrocie do naturalności czy prawdziwej męskości nie może być mowy.

Moda męska a tożsamość ponowoczesna

Tożsamość współczesnego mężczyzny poddawana jest różnym naciskom. Omówiona zniewieściałość z jednej strony służy wykluczeniu mężczyzn homoseksualnych, z drugiej strony wpływa na fakt i sposób „noszenia się” wśród heteroseksualistów²⁷. Krzysztof Arcimowicz przekonuje, że współcześnie „nie tylko kobiety, ale również mężczyźni mają swój ideał ciała, do którego aspirują”²⁸. Aspiracja ta wynika z faktu życia w świecie równouprawnienia obu płci, w którym kwalifikacje i wykształcenie nie stanowią wyłącznie męskiej domeny. W konsekwencji narastającej konkurencji ze strony kobiet mężczyźni musieli wziąć pod uwagę nowe kryteria określające to, jak postrzegają samych siebie i jak widza ich inni²⁹.

Z tych powodów moda stanowi ważny środek wyrazu dla męskiej tożsamości. Do podobnego wniosku dochodzą osoby, które na co dzień zajmują się kreowaniem męskich wizerunków. Pawelski sam potwierdził wzrost męskiego zainteresowania własnym wyglądem w Polsce w ostatnich latach³⁰.

Zapożyczona męskość

Zapytany w wywiadzie o powód „zmęczenia” kobiet metroseksualnymi mężczyznami, Pawelski odpowiedział: „[...] wracamy do źródeł. Tak chyba w przyrodzie się dzieje”³¹. Tutaj czytelnik może zadać sobie pytanie: o jakie źródła tak dokładnie chodzi?

23 Wywiad z Kamilem Pawelskim. „Joy” 2015, nr 2 (107), s. 125.

24 M. MACKINNEY-VALENTIN: *The Lumberjack Shirt*. „Catwalk” 2012, t. 1, nr 1, s. 8.

25 K. PAWELSKI: www.ekskluzywnymenel.com [data dostępu: 27.01.2015].

26 Wywiad z Kamilem..., s. 124.

27 P. HENNEN: *Faeries...*, s. 43.

28 K. ARCIMOWICZ: *Przemiany męskości w kulturze współczesnej*. W: *Nowi mężczyźni? Zmieniające się modele męskości we współczesnej Polsce*. Red. M. FUSZARA. Warszawa 2008, s. 38–53.

29 Ibidem.

30 Wywiad z Kamilem..., s. 125.

31 Ibidem.

Moda na „drwali” często bywa odczytywana jako reakcja na metroseksualizm, tj. jako koniec epoki mężczyzn zajmujących się „przesadnym dbaniem o siebie, podążaniem za modą i celebrowaniem własnej cielesności”³².

Z kolei analiza pochodzenia trendu metroseksualnego prowadzi do środowisk LGBTQ³³. Podobna genealogia dotyczy skupionych na fizyczności, wzorcowych wizerunków męskości, takich jak postać „Marlboro Man” czy Jamesa Deana, które zanim stały się popularne wśród heteroseksualnych grup odbiorców, stanowiły ikony kultury gejowskiej³⁴.

Określony kod komunikacyjny, przyjęta symbolika ubioru i słów mogą nie tylko prowadzić do wykluczenia (o czym już wspomniano), ale też ułatwiać identyfikację przez własne środowisko, czego przykładem było przypinanie sobie zielonego goździka do kłapy marynarki za czasów Oskara Wilde’a³⁵.

Pod jednym ze zdjęć z nową stylizacją Kamila Pawelskiego pojawił się komentarz: „woof”, dodany przez niejednoznacznie zdeterminowaną pod względem orientacji seksualnej grupę społecznościową hipsterów³⁶. Angielskie słowo „woof” pierwotnie jest onomatopeją i znaczy „szczekać”, a w kontekście subkultury „miśków” sygnalizuje seksualne zainteresowanie drugim mężczyzną³⁷.

Włożony w kontekst heteroseksualny komentarz „woof” zdaje się nabierać nowego znaczenia, wyrażając aprobatę dla stylizacji, a zarazem dla symbolizowanej przez nią formy męskości. Dzięki swojej wieloznaczności, podobnie jak proveniencja ikonicznej męskiej fizyczności, „woof” zaciera granicę pomiędzy światem homo- i heteroseksualnym.

Hasło „powrotu do naturalności” i postulat „prawdziwej męskości” nie są nowe. Już w 2008 roku w zachodniej prasie mówiono o retroseksualności, czyli renesansie maczyzmu, tj. prezencji i etosu niesfeminizowanego mężczyzny³⁸.

Zapuszczając bujną brodę, „drwale” nie tylko podkreślają swoją płciowość, ale także symbolicznie opowiadają się za naturą, odrzucając praktykę golenia wykształconą w toku rozwoju cywilizacji. Z kolei czarno-czerwona, flanelowa koszula w kratę pozostaje synonimiczna z etosem samodzielnego radzenia sobie

32 A. ZAWADZKA: *Zapomnij o metroseksualnych chłopakach*. <http://natemat.pl/124099,zapomnij-o-metroseksualnych-chlopakach-nowy-trend-to-lumbersexual> [data dostępu: 27.01.2015].

33 T. TEEMAN: *How Straight World Stole Gay*. <http://www.thedailybeast.com/articles/2014/11/12/how-straight-world-stole-gay-the-last-gasp-of-the-lumbersexual.html> [data dostępu: 27.01.2015].

34 M. BRONSKI: *You Can Lead a Bear...*, s. 45.

35 *The Green Carnation Explained*. <http://oscarwildetours.com/green-carnation-explained/> [data dostępu: 27.01.2015].

36 [aspirujący hipster]: <https://www.facebook.com/EkskluzywnyMenel/photos/a.168724259969931.1073741828.168591266649897/415730071936014/?type=1> [data dostępu: 27.01.2015].

37 P. HENNEN: *Faeries...*, s. 3.

38 D. THOMAS: *The return of real men*. <http://www.dailymail.co.uk/femail/article-1022932/The-return-real-men-Ladies-ready-meet-Mr-Retrosexual.html> [data dostępu: 27.01.2015].

w dzikim i niebezpiecznym świecie, który z kolei jest kojarzony z wywodzącym się z folkloru amerykańskiego drwalem-olbrzymem Paulem Bunyanem³⁹. Będący częścią stylu miejskich drwali opadający na czoło lok z zaczesanych do tyłu włosów przywodzi na myśl tzw. *quiff*, fryzurę amerykańskich lat pięćdziesiątych (por. John Travolta w filmie *Grease*, sposób prezentowania się przedstawicieli *rockabilly*) nawiązującą do rebelianckiej męskości, która ma niewiele wspólnego z „naturalną męskością” drwala⁴⁰. Takie łączenie cech wskazuje na sztuczność produktu końcowego, czyli męzczyzny drwaloseksualnego.

Historycznie uzależniony od innych, nieraz zupełnie odmiennych kreacji męskości, styl „drwali” jest daleki od naturalności oraz prawdziwości, ukazując idylliczny wizerunek drwala, oderwany od rzeczywistości pomarańczowych kamizelek ochronnych, hełmów, ochraniaczy na uszy oraz pił łańcuchowych używanych przez ludzi faktycznie wykonujących dziś ten zawód.

Ironiczna męskość

Wbrew założeniom dotyczącym możliwości nadania wyrazu męskości tkwiącej w każdym mężczyźnie, omawiana moda przeczy sobie, kładąc „szczególny akcent na powierzchowność i styl”, doprowadzając do sytuacji, w której „schematy genderowe przestają być postrzegane jako naturalne i nieuniknione”⁴¹.

Komentatorzy trendu często zwracają uwagę na jego śmieszność⁴², w której udział może mieć przywłaszczanie kulturowo i historycznie rozpoznawalnych i niekoniecznie przystających do siebie elementów ubioru⁴³. Z uwagi na „wyjątkowo niestosowny kontrast pomiędzy osobą lub rzeczą oraz ich kontekstem lub skojarzeniem”, przejawiający się na przykład w noszeniu w przestrzeni miejskiej obuwia trekkingowego do uprawiania turystyki lub pracy w niesprzyjających warunkach środowiskowych⁴⁴, styl drwali można uznać za ironiczny. W efekcie tej ironii kreowana męskość sprawia wrażenie niepotrzebnej lub niestosowej w stosunku do kontekstu, w którym się znajduje.

39 M. MACKINNEY-VALENTIN: *The Lumberjack Shirt...*, s. 9.

40 [Teddy Boy]: *Quiff*. <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=Quiff> [data dostępu: 27.01.2015].

41 D. MARSZAŁEK: *Zabawa w/z/na gender, genderfuck, euforia gender kontra płciowy konserwyzm*. W: *Przebrani w płęć*. Red. P. SZKUDLAREK. Poznań 2010, s. 70.

42 F. MINITER: *Some Men Are Now „Lumbersexuals”?* http://www.forbes.com/fdc/welcome_mjx.shtml [data dostępu: 27.01.2015].

43 A. GOULD-KAVET: *The Demise of the Subcultural Identity*. http://www.academia.edu/472161/The_Demise_of_the_Subcultural_Identity_Towards_a_Postmodern_Theory_of_The_Hipster_and_Hipster_Style [data dostępu: 27.01.2015].

44 *Nowy trend! Prawdziwi mężczyźni są drwaloseksualni!* <http://kobieta.fakt.pl/seks-i-emocje/meczczyni-drwaloseksualni,galeria,503731.html> [data dostępu: 27.01.2015].

Wszystkie te wnioski nasuwają pytanie: czy kiedy męskość zaczyna upodabniać się do mody pod względem zmienności, powierzchowności, a także potrzeby (a nawet świadomości) jej kreowania, to czy wciąż można mówić o prawdziwej męskości?

W świetle kulturowego dorobku męskiej mody oraz ideałów męskości, męczyzna drwaloseksualny „odślania naśladowczą strukturę płci”⁴⁵ oraz „pozwała zdenaturalizować, obnażyć i ośmieszyć... przypisywane płci wzorce”⁴⁶.

Zakończenie

Pomimo zapewnień o prawdziwości i naturalności reprezentowanej męskości, zjawisko, jakim jest drwaloseksualność, cechuje się sztucznością oraz brakiem oryginalności, odsłaniając przy tym konstruktywistyczny charakter promowanej płci.

Dążąc do ustanowienia własnej męskości, subkultura gejowska „miśków” w Polsce może pomóc w przedefiniowaniu właśnie tej cechy w przypadku osób o orientacji zarówno homo-, jak i heteroseksualnej. Mogłoby to wywołać urozmaicającą zmianę w postrzeganiu środowisk mężczyzn homoseksualnych. Pomimo posiadania własnego ideału męskości „miśki” utrzymują dominujący porządek heteroseksualny, w tym podział kobieta–mężczyzna, jednocześnie demaskując stereotyp zniewieściałego geja po części z tychże wynikający. Ostatecznie subkultura ta zaciera granicę pomiędzy światem homo- i heteroseksualnym na drodze do własnej asymilacji z resztą społeczeństwa.

Bibliografia

- [aspirujący hipster]. <https://www.facebook.com/EkskluzywnyMenel/photos/a.168724259969931.1073741828.168591266649897/415730071936014/?type=1> [data dostępu: 27.01.2015].
- AGAMBEN G.: *Homo Sacer*. Stanford 1995.
- ARCIMOWICZ K.: *Przemiany męskości w kulturze współczesnej*. W: *Nowi mężczyźni? Zmieniające się modele we współczesnej Polsce*. Red. M. FUSZARA, Warszawa 2008, s. 21–23.
- Bears of Poland*. „Replika. Dwumiesięcznik Społeczno-Kulturalny LGBTQ”. https://scontent-a-fra.xx.fbcdn.net/hphotos-xpa1/t31.0-8/p180x540/10380103_10152564231499994_3817960282340176439_o.jpg [data dostępu: 27.01.2015].
- BRACIAK J.: *Nie bał się roli geja*. <http://www.swiatseriali.pl/serie/brzydula-323/news-nie-bal-sie-rol-geja,nld,1631> [data dostępu: 27.01.2015].
- BRONSKI M.: *You Can Lead a Bear to Culture But...* W: *Bears on Bears*. Red. R. SURESHA. Los Angeles 2002, s. 25–40.

45 K. ARCIMOWICZ: *Przemiany męskości...*, s. 44.

46 D. MARSZAŁEK: *Zabawa w/z/na gender...*, s. 69.

- GOULD-KAVET A.: *The Demise of the Subcultural Identity*. http://www.academia.edu/472161/The_Demise_of_the_Subcultural_Identity_Towards_a_Postmodern_Theory_of_The_Hipster_and_Hipster_Style [data dostępu: 27.01.2015].
- The Green Carnation Explained*. <http://oscarwildetours.com/green-carnation-explained/> [data dostępu: 27.01.2015].
- HENNEN P.: *Bear Bodies, Bear Masculinity*. „Gender and Society” 2005, t. 9, nr 1, s. 25–43.
- HENNEN P.: *Faeries, Bears and Leathermen*. Chicago 2008.
- Historia*. http://bearsofpoland.pl/?page_id=62 [data dostępu: 27.01.2015].
- Kolejny rekord serialu TVN: 4 mln widzów „Brzyduli”*. <http://www.wirtualnemedi.pl/artukul/kolejny-rekord-serialu-tvn-4-mln-widzow-brzyduli> [data dostępu: 27.01.2015].
- MACKINNEY-VALENTIN M.: *The Lumberjack Shirt*. „Catwalk” 2012, t. 1, nr 1, s. 1–20.
- MARSZAŁEK D.: *Zabawa w/z/na gender, genderfuck, euforia gender kontra płciowy konserwatywizm*. W: *Przebrani w płęć*. Red. P. SZKUDLAREK. Poznań 2010, s. 63–72.
- MINITER F.: *Some Men Are Now „Lumbersexuals?”*. http://www.forbes.com/fdc/welcome_mjx.shtml [data dostępu: 27.01.2015].
- NAKAO A.: *Rejecting „normal” in favor of a distinct gay identity*. <http://www.sfgate.com/living/article/Rejecting-normal-in-favor-of-a-distinct-gay-2692892.php> [data dostępu: 27.01.2015].
- [NoComment]: *Tysiące uczestników Parady Równości. Odśpiewano hymn*. <http://tvnWarszawa.tvn24.pl/informacje,news,tysiacze-uczestnikow-parady-rownosci-odspiewano-hymn-narodowy,125994.html> [data dostępu: 27.01.2015].
- Nowa akcja w mediach społecznościowych „Odpowiedz na sceptycyzm”*. <http://paradarownosci.eu/aktualnosci/nowa-akcja-w-mediach-spolecznosciowych-odpowiedz-na-sceptycyzm> [data dostępu: 27.01.2015].
- Nowy trend! Prawdziwi mężczyźni są drwaloseksualni!* <http://kobieta.fakt.pl/seks-i-emocje/mezczyzni-drwaloseksualni,galeria,503731.html> [data dostępu: 27.01.2015].
- PAWELSKI K.: www.ekskluzywnymenel.com/ [data dostępu: 27.01.2015].
- Robert Biedroń został pobity*. <http://www.tvp.info/11453058/robert-biedron-zostal-pobity> [data dostępu: 27.01.2015].
- RUSSIN D.: *Po co tu jesteś? pytanie na Paradzie Równości 2014*. <https://www.youtube.com/watch?v=b3yIsZIn6KU> [data dostępu: 27.01.2015].
- SURESHA R.: *You Can Lead a Bear to Culture But... W: Bears on Bears*. Red. IDEM. Los Angeles 2002, s. 287–304.
- [Teddy Bear]: *Quiff*. <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=Quiff> [data dostępu: 27.01.2015].
- TEEMAN T.: *How Straight World Stole Gay*. <http://www.thedailybeast.com/articles/2014/11/12/how-straight-world-stole-gay-the-last-gasp-of-the-lumbersexual.html> [data dostępu: 27.01.2015].
- THOMAS D.: *The return of real men*. <http://www.dailymail.co.uk/femail/article-1022932/The-return-real-men-Ladies-ready-meet-Mr-Retrosexual.html> [data dostępu: 27.01.2015].
- WRIGHT L.: *From Cult to Subculture To Coutuer*. W: *Bears on Bears*. Red. R. SURESHA. Los Angeles 2002, s. 117–124.
- Wywiad z Kamilem Pawelskim*. „Joy” 2015, nr 2 (107), s. 123–125.
- ZAWADZKA A.: *Zapomnij o metroseksualnych chłopakach*. <http://natemat.pl/124099,zapomnij-o-metroseksualnych-chlopakach-nowy-trend-to-lumbersexual> [data dostępu: 27.01.2015].
- Zostań członkiem*. http://bearsofpoland.pl/?page_id=40 [data dostępu: 27.01.2015].